

DOKOŃCZENIE ZE S. 27

ca Szpital Jerozolimski, a później jeszcze dwa szpitale.

Malta była strategicznym punktem chrześcijaństwa na styku ze światem islamu. Stanowiła doskonałą bazę do ataku na Europę od południa, od Sycylii. Sulejman, którego armie stały u progu Europy, postanowił ostatecznie rozprawić się z zakonem. Licząca 200 jednostek flota wojenna, największa, jaką zgromadzono kiedykolwiek na Morzu Śródziemnym, przybiła do wybrzeży wyspy w maju 1565 r. Pod dowództwem wielkiego mistrza Jana Parisot de la Valette obrońcy przez 4 miesiące bohaterko odpierali ataki. We wrześniu Turcy, ponosząc olbrzymie straty, wycofali się z wyspy. Zginęło 250 spośród 540 biorących udział w walkach rycerzy. Wielkie zwycięstwo zyskało ogromny rozgłos w świecie, a swoista moda na przynależność do zakonu poszerzyła jego szeregi. Wkrótce de la Valette rozpoczął budowę nowego miasta, które zostało nazwane jego nazwiskiem i które stało się stolicą Malty.

POWRÓT DO KORZENI

W XVII w. wyspa pod rządami joannitów przeżywała rozkwit. Mimo walk z Turkami i berberyjskimi piratami zakon cały czas prowadził działalność charytatywną, opiekował się pielgrzymami i chorymi. Jego służby medyczne należały do najlepszych w świecie. Chirurgowie maltańscy przeprowadzali skomplikowane operacje, a lekarze kładli nacisk na aseptykę. Dbano o dobre odżywianie chorych, którym posiłki podawano na srebrnych talerzach, bo łatwiej było je utrzymać w czystości.

Długi epizod związany z Malcią w dziejach zakonu zakończył się wraz ze zdobyciem w 1798 r. wyspy przez Napoleona. Zakon tułał się jeszcze czas, jakiś głównie po południowych Włoszech, wreszcie w 1834 r. znalazł stałą siedzibę w Rzymie. W ostatnim czasie powrócił na Maltę, dzięki podpisaniu umowy z rządem tego kraju, na mocy której uzyskał w wyłączne użytkowanie Fort St. Angelo.

Kawalerowie Maltańscy wrócili do korzeni, poświęcając się głównie działalności charytatywnej i szpitalniczej. Niosą pomoc ofiarom klęsk żywiołowych i działań wojennych. Zakon podejmuje się

MALTAŃSKI KONCERT CHARYTATYWNY

POD
PATRONATEM
„GOŚCIA”

Dla uczczenia jubileuszu 900-lecia ogłoszenia bulli papieża Paschalisa II nadającej Zakonowi Maltańskiemu pełną niezależność od władzy świeckiej i kościelnej 5 czerwca, o godz. 19.00 w Filharmonii Narodowej w Warszawie odbędzie się koncert muzyki jazzowej i klasycznej w wykonaniu muzyków światowego formatu. W programie m.in. utwory Paganiniego, Mozarta, standardy jazzowe, w wykonaniu takich gwiazd muzyki jak Gary Guthman, Stanisław Drzewiecki czy Konstanty Wileński. Wystąpi również Lwowska Narodowa Orkiestra Kameralna. Koncertowi towarzyszyć będzie aukcja malarstwa współczesnego, z której dochód przeznaczony zostanie na wyposażenie zespołów ratunkowych Pomocy Maltańskiej.

także, jako zgromadzenie neutralne, bezstronne i apolityczne, międzynarodowych mediacji.

MALTAŃCZYCY W POLSCE

Kawalerowie Maltańscy działali również na ziemiach polskich. W XII w. książę Henryk Sandomierski nadał im Zagość k. Wiślicy. Zakon szybko się rozwijał i w XIII stuleciu miał swe placówki – szpitale, kościoły i klasztory, nazwane później komandoriami – na Pomo-

Raimond du Puy, pierwszy wielki mistrz joannitów, z krzyżem i różańcem

rze, w Wielkopolsce i na Śląsku. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w 1926 r. oficjalnie zarejestrowano Związek Polskich Kawalerów Maltańskich (ZPKM). Po wybuchu wojny, we wrześniu 1939 r., utworzył on Szpital Maltański w Warszawie.

Po II wojnie światowej ZPKM odrodził się w 1948 r. w Rzymie, w kraju jego działalność była zakazana. W latach 80. ub. wieku wzrosła liczba członków i ożywiła się działalność charytatywna, a do Polski zaczęła docierać pomoc w postaci leków, żywności i innych darów. Po przemianach 1989 r. zakon powrócił do Polski oficjalnie. Obecnie w Polsce pracuje kilkadziesiąt oddziałów i sekcji Pomocy Maltańskiej. Maltańska Służba Medyczna od lat szkoli młodzież w zakresie udzielania pierwszej pomocy, a jej formacja ratownicza bierze udział w akcjach ratujących życie. Ratownicy MSM nieśli pomoc podczas powodzi w Polsce w 1997 r., w Niemczech w 2002 r. oraz w Czechach w 2010 r. W 2006 r. ratownicy MSM dotarli z pomocą do uwięzionych w zawałonej hali Targów Katowickich jako pierwsi. W Poznaniu działa maltańska poradnia onkologiczna dla kobiet, w Puszczykowie – dom pomocy społecznej dla osób z upośledzeniem umysłowym. Śląski oddział Pomocy Maltańskiej zajmuje się m.in. medycznym zabezpieczeniem imprez masowych, prowadzeniem kursów pierwszej pomocy i współpracą z ośrodkami charytatywnymi.

Bogata i dramatyczna historia Zakonu Maltańskiego sprawiła, że zmieniały się nazwy, jakimi określano zgromadzenie. Obecnie jest to Suwerenny Rycerski Zakon Szpitalników św. Jana, z Jerozolimy, z Rodos i z Malty, chociaż w dyplomacji i mediach używa się najczęściej skróconej nazwy Zakon Kawalerów Maltańskich. Kiedyś nazywano ich szpitalnikami, co jednocześnie charakteryzuje ich misję, joannitami od patrona zakonu, a także Kawalerami Rodyjskimi, czy później Kawalerami Maltańskimi. Te dwie ostatnie nazwy pochodzą od zmieniających się miejsc ich głównej siedziby. Stolica Apostolska, która obecnie uznaje tylko dwa zakony rycerskie, uważa Zakon Kawalerów Maltańskich za jedyne spadkobiercę Szpitalników św. Jana Jerozolimskiego. To ważne, bo pod podobnymi nazwami funkcjonowały i dalej działają różne organizacje powołujące się na dziedzictwo zakonu. Dlatego też Zakon Maltański zarejestrował prawnie 16 wariantów swej nazwy i emblematów w około 100 krajach. ■